

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про насіння і садивний матеріал

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 13, ст.92)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

[№ 2505-IV від 25.03.2005](#), ВВР, 2005, № 17, № 18-19, ст.267

[№ 1759-VI від 15.12.2009](#), ВВР, 2010, № 9, ст.76}

{В редакції Закону

[№ 5397-VI від 02.10.2012](#), ВВР, 2013, № 42, ст.585}

{Зміни до Закону див. в Законі [№ 5462-VI від 16.10.2012](#), ВВР, 2014, № 6-7, ст.80}

{Із змінами, внесеними згідно із Законом

[№ 864-VIII від 08.12.2015](#), ВВР, 2016, № 4, ст.39}

Цей Закон визначає основні засади виробництва та обігу насіння і садивного матеріалу, а також порядок здійснення державного контролю за ними.

Дія цього Закону не поширюється на діяльність фізичних осіб щодо виробництва, зберігання, транспортування та/або використання насіння та садивного матеріалу для задоволення власних потреб, не пов'язаних із здійсненням господарської діяльності, а також на обіг насіння і садивного матеріалу генетично модифікованих організмів (рослин), що регулюється спеціальним законодавством.

{Абзац другий преамбули в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

насіння - рослинний матеріал, що використовується для сівби, включаючи власне насіння (насінину), плоди, супліддя;

садивний матеріал - рослини та їхні вегетативні органи (частини), придатні для відтворення цілісного організму рослин;

насінництво - галузь рослинництва, що забезпечує розмноження та виробництво насіння і садивного матеріалу сортів рослин;

первинні ланки насінництва - посіви (насадження) розсадників добору і розмноження визнаного сорту добазового насіння;

розсадництво - галузь рослинництва, що забезпечує виробництво, створення маточних насаджень;

первинні ланки розсадництва - маточні насадження багаторічних рослин, створені з використанням вихідного садивного матеріалу визнаних сортів у базових розсадниках, і садивний матеріал, що з них отримується;

категорія насіння і садивного матеріалу - насіння і садивний матеріал, отримані на певному етапі відтворення сорту.

Категорії насіння і садивного матеріалу:

добазове насіння - насіння первинних ланок насінництва, що використовують для подальшого його розмноження і отримання базового насіння;

базове насіння - генерації насіння, отримані від послідовного розмноження добазового насіння;

сертифіковане насіння - генерації насіння, отримані від послідовного розмноження базового насіння.

До насіння категорій добазове, базове і сертифіковане належать насіннева картопля та лікарські рослини;

вихідний садивний матеріал багаторічних рослин - безвірусні рослини або частини рослин сортів, клонів, створені внаслідок селекційної роботи для подальшого розмноження;

базовий садивний матеріал багаторічних рослин - безвірусні рослини або частини рослин сортів, клонів, отримані від послідовного розмноження вихідного садивного матеріалу і призначені для створення маточних насаджень;

сертифікований садивний матеріал багаторічних рослин - безвірусні рослини сортів, клонів, отримані від розмноження базового садивного матеріалу і призначені для закладення промислових насаджень.

До садивного матеріалу категорій вихідний, базовий, сертифікований належать виноград, хміль, плодови, ягідні, горіхоплідні, малопоширені, декоративні та лісові рослини;

пакування - процес затарювання (фасування) певної маси насіння або кількості садивного матеріалу в упаковку (контейнер);

етикетка - ярлик, виготовлений із спеціального паперу чи іншого матеріалу і призначений для маркування насіння, який закріплюється ззовні та, за бажанням виробника, вкладається всередину упаковки (контейнера);

маркування - нанесення на етикетку інформації про назву ботанічного таксону, сорт, номер партії, категорію, генерацію, рік та місяць пакування, а також іншої інформації згідно з вимогами законодавства у сфері насінництва та розсадництва;

сортіві якості насіння і садивного матеріалу - сукупність морфологічних ознак, за якими визначається належність рослини до відповідного сорту;

посівні якості насіння - сукупність показників, що характеризують придатність насіння до сівби;

товарні якості садивного матеріалу - сукупність біометричних показників садивного матеріалу, у тому числі санітарного стану, згідно з якими ведеться сортування і визначення господарської придатності садивного матеріалу;

розсадники добору - ланка розмноження насіння, що відбирається від кращих рослин для подальшого закладення розсадників розмноження;

розсадники розмноження - ланки розмноження насіння, отримані з розсадників добору;

реалізація насіння або садивного матеріалу - діяльність юридичних осіб та/або фізичних осіб - підприємців з продажу та/або постачання насіння або садивного матеріалу;

кондиційне насіння - насіння, сортіві та посівні якості якого відповідають вимогам, встановленим законодавством у сфері насінництва та розсадництва;

некондиційне насіння - насіння, сортіві та посівні якості якого не відповідають вимогам, встановленим законодавством у сфері насінництва та розсадництва;

генерація насіння - насінневе покоління в межах певної категорії;

система насінництва та розсадництва - комплекс взаємопов'язаних організаційних, наукових і агротехнологічних заходів, спрямованих на забезпечення виробництва, реалізації та використання насіння і садивного матеріалу сортів рослин;

Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні (далі - Реєстр сортів рослин України) - офіційний перелік сортів рослин, придатних для поширення в Україні;

Перелік сортів рослин Організації економічного співробітництва та розвитку (далі - Перелік сортів рослин ОЕСР) - офіційний перелік сортів рослин, визнаних придатними для сертифікації країнами, що приєдналися до насінневих схем Організації економічного співробітництва та розвитку;

Державний реєстр суб'єктів насінництва та розсадництва (далі - Реєстр суб'єктів насінництва та розсадництва) - перелік суб'єктів насінництва та розсадництва, які виробляють насіння та/або садивний матеріал для реалізації відповідно до вимог цього Закону;

польове оцінювання - оцінювання стану та сортових якостей насінневих посівів, багаторічних насаджень, насіння і садивного матеріалу;

державний нагляд (контроль) - діяльність відповідного центрального органу виконавчої влади у межах його повноважень щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства у сфері насінництва та розсадництва;

сортний контроль - комплекс заходів із визначення сортових якостей насіння, садивного матеріалу або маточних насаджень багаторічних рослин;

насінневий контроль - державний та внутрішньогосподарський контроль сортових і посівних якостей насіння, сортових і товарних якостей садивного матеріалу;

ділянковий (грунтовий) сортний контроль - оцінювання відповідності рослин, отриманих від насіння контрольної проби, рослинам, отриманим від насіння стандартного зразка, або офіційному опису сорту;

лабораторний сортний контроль - встановлення належності вегетативних та генеративних органів рослин до відповідного сорту;

державний резервний насінневий фонд - запас базового та сертифікованого насіння;

оновлення насіння і садивного матеріалу - періодична заміна сертифікованого насіння, маточних насаджень багаторічних рослин у порядку сортозаміни або сортооновлення;

проба - необхідна кількість насіння або частин рослин (вегетативні та генеративні органи) відповідного сорту, відібраних із загальної кількості для обстеження та аналізу;

контрольна проба - зразок, сформований з проби для безпосереднього висіву на контрольних ділянках для ділянкового (грунтового) та лабораторного сортового контролю;

сільськогосподарські рослини - рослини, представлені сортами (гібридами), що використовуються для виробництва сільськогосподарської сировини і продуктів харчування;

багаторічні рослини - рослини, розвиток яких відбувається понад два вегетаційні періоди;

лісові рослини - лісові дерева і кущі, що використовуються в лісовому господарстві;

декоративні рослини - квіти, газонні трави, цибулини, бульбоцибулини, сіянці і саджанці, живці, мікроживці та рослини-регенеранти, що використовуються в декоративних цілях;

лікарські рослини - дикорослі та культурні рослини або їхні частини (насіння, бруньки, квіти, плоди, стебла, кореневища), що використовуються в медицині для виготовлення лікарських препаратів;

сертифікація насіння і садивного матеріалу - комплекс заходів, спрямованих на визначення сортових і посівних якостей насіння та сортових і товарних якостей садивного матеріалу з метою документального підтвердження відповідності вимогам законодавства у сфері насінництва та розсадництва;

сертифікат на насіння - документ про відповідність, що засвідчує сортові або посівні якості насіння;

сертифікат на садивний матеріал - документ про відповідність, що засвідчує сортові або товарні якості садивного матеріалу;

лісонасіннева база - природні та штучно створені насадження з цінними спадковими ознаками, призначені для заготівлі лісового насіння;

арбітражне (експертне) визначення посівних якостей насіння і товарних якостей садивного матеріалу - процедура, що проводиться шляхом аналізу проб, відібраних від партії насіння та/або садивного матеріалу, і встановлює відповідність посівних якостей насіння і товарних якостей садивного матеріалу вимогам законодавства у сфері насінництва та розсадництва;

насінневі схеми Організації економічного співробітництва та розвитку (далі - насінневі схеми ОЕСР) - схеми сортової сертифікації ОЕСР або контролю за обігом насіння в міжнародній торгівлі;

аудитор із сертифікації (агроном-інспектор) - фізична особа, яка отримала свідоцтво аудитора з сертифікації (агронома-інспектора) та включена до Реєстру аудиторів із сертифікації (агрономів-інспекторів);

сертифікат на насіння Організації економічного співробітництва та розвитку (далі - сертифікат ОЕСР) - сертифікат, виданий згідно з насінневими схемами ОЕСР;

сертифікат на насіння Міжнародної асоціації з контролю за якістю насіння (далі - сертифікат ISTA) - сертифікат, виданий згідно з правилами та в порядку, встановленими Міжнародною асоціацією з контролю за якістю насіння (ISTA);

органи з оцінки відповідності - підприємства, установи, організації чи їхні підрозділи, акредитовані національним органом України з акредитації та уповноважені відповідним центральним органом виконавчої влади на здійснення діяльності з оцінки відповідності у сфері насінництва та розсадництва;

уповноваження - надання підприємствам, установам, організаціям чи їхнім підрозділам, акредитованим національним органом України з акредитації, права на здійснення діяльності з оцінки відповідності у сфері насінництва та розсадництва.

Термін "атестат про акредитацію" вживається у значенні, наведеному у [Законі України "Про акредитацію органів з оцінки відповідності"](#).

{Стаття 1 в редакції Закону № 864-VIII від 08.12.2015}

Стаття 2. Об'єкти насінництва та розсадництва

До об'єктів насінництва та розсадництва належать:

види рослин;

сорти рослин (клон, лінія, гібрид першого покоління, популяція);

насіння і садивний матеріал;

насінневі посіви та насадження.

{Стаття 2 в редакції Закону № 864-VIII від 08.12.2015}

Стаття 3. Суб'єкти насінництва та розсадництва

До суб'єктів насінництва та розсадництва належать фізичні особи - підприємці та юридичні особи, які здійснюють виробництво насіння та/або садивного матеріалу для його реалізації відповідно до цього Закону.

{Стаття 3 в редакції Закону № 864-VIII від 08.12.2015}

Стаття 4. Законодавство України у сфері насінництва та розсадництва

Законодавство України у сфері насінництва та розсадництва базується на [Конституції України](#) і складається з цього Закону, законів України "[Про охорону прав на сорти рослин](#)", "[Про карантин рослин](#)", інших законів та нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до них.

{Стаття 4 в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Розділ II

ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ НАСІННИЦТВА ТА РОЗСАДНИЦТВА

{Назва розділу II в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Стаття 5. Органи виконавчої влади, що здійснюють державне управління та регулювання у сфері насінництва та розсадництва

Державне управління та регулювання у сфері насінництва та розсадництва здійснюють Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва.

{Стаття 5 в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Стаття 6. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері насінництва та розсадництва

До повноважень Кабінету Міністрів України у сфері насінництва та розсадництва належать:

забезпечення здійснення державної політики у сфері насінництва та розсадництва;
визначення пріоритетних напрямів розвитку насінництва та розсадництва;

координація діяльності центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, а також центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва;

забезпечення розроблення і виконання державних цільових програм розвитку насінництва та розсадництва;

прийняття в межах своїх повноважень нормативно-правових актів у сфері насінництва та розсадництва;

державна підтримка розвитку насінництва та розсадництва і державне регулювання ринку насіння;

організація міжнародного співробітництва з питань насінництва та розсадництва;

здійснення інших повноважень, визначених цим Законом.

{Стаття 6 в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Стаття 7. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, у сфері насінництва та розсадництва

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, у сфері насінництва та розсадництва належать:

забезпечення формування та реалізація державної політики у сфері насінництва та розсадництва;

здійснення державного управління та регулювання у сфері насінництва та розсадництва;

розроблення та організація виконання державних програм розвитку селекції, насінництва та розсадництва;

прийняття нормативно-правових актів відповідно до цього Закону;

затвердження форм документації на насіння і садивний матеріал, технологічних і методичних вимог у сфері насінництва та розсадництва щодо збереження сортових якостей, біологічних і урожайних властивостей сорту та посівних якостей насіння;

забезпечення формування державного резервного насінневого фонду і контроль за ефективним його використанням;

забезпечення організації, здійснення підготовки та атестації осіб на отримання свідоцтв аудиторів з сертифікації (агрономів-інспекторів), видача та скасування свідоцтва аудитора з сертифікації (агронома-інспектора), підвищення кваліфікації аудиторів із сертифікації (агрономів-інспекторів);

забезпечення проведення визначення сортових та посівних якостей насіння і сортових та товарних якостей садивного матеріалу;

уповноваження підприємств, установ, організацій чи їхніх підрозділів, акредитованих національним органом України з акредитації, на здійснення діяльності з оцінки відповідності у сфері насінництва та розсадництва;

сприяння розвитку ринку насіння і садивного матеріалу;

забезпечення ведення Реєстру суб'єктів насінництва та розсадництва, Реєстру аудиторів із сертифікації (агрономів-інспекторів), Реєстру органів з оцінки відповідності, Реєстру сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал, а також забезпечення відкритості та загальнодоступності цих реєстрів;

створення системи зонального лісового і декоративного насінництва та розсадництва;

участь у міжнародному співробітництві з питань насінництва та розсадництва, а також виконання міжнародних договорів України у цій сфері;

забезпечення видачі та скасування відповідних сертифікатів у сфері насінництва та розсадництва;

здійснення інших повноважень, визначених цим Законом.

{Стаття 7 в редакції Закону № 864-VIII від 08.12.2015}

Стаття 8. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва, належать:

здійснення державного контролю за дотриманням вимог законодавства у сфері насінництва та розсадництва;

здійснення державного контролю за обігом насіння і садивного матеріалу на території України;

видача підтвердження на ввезення в Україну та вивезення з України зразків насіння і садивного матеріалу сортів рослин, не занесених до Реєстру сортів рослин України та/або до Переліку сортів рослин ОЕСР, для селекційних, дослідних робіт і експонування;

звернення до національного органу України з акредитації з письмовим умотивованим клопотанням щодо розгляду питання про тимчасове зупинення дії або скасування атестата про акредитацію органу з оцінки відповідності та притягнення органу з оцінки відповідності до відповідальності за порушення вимог законодавства;

звернення до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, з письмовим умотивованим клопотанням щодо

розгляду питання про скасування свідоцтв аудиторів із сертифікації (агрономів-інспекторів);

участь у розробленні нормативно-правових актів у сфері насіння і садивного матеріалу;

здійснення інших повноважень, визначених цим Законом.

{Стаття 8 в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Розділ III

СИСТЕМА НАСІННИЦТВА ТА РОЗСАДНИЦТВА

Стаття 9. Організація системи насінництва та розсадництва

Система насінництва та розсадництва включає категорії добазового, базового і сертифікованого насіння, вихідного, базового та сертифікованого садивного матеріалу, державний резервний насінневий фонд, колекційні маточні насадження багаторічних рослин.

{Стаття 9 в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Стаття 10. Наукове забезпечення насінництва та розсадництва

Наукове забезпечення насінництва та розсадництва здійснюють Національна академія аграрних наук України, Національна академія наук України, інші науково-дослідні установи, наукові організації та фізичні особи, які проводять наукові дослідження у сфері насінництва та розсадництва, а також наукові організації та їх дослідні господарства, що діють у системі вищої професійної освіти в цій сфері, відповідно до своїх повноважень (прав), а також інші організації, що проводять дослідження у сфері насінництва та розсадництва в установленому законом порядку, а саме:

{Абзац перший статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

проводять наукові дослідження з питань сортовивчення, насінництва та розсадництва;

співпрацюють з науковими установами інших держав.

Стаття 11. Державний резервний насінневий фонд

Державний резервний насінневий фонд створюється в обсягах, затверджених Кабінетом Міністрів України, для забезпечення насінням і садивним матеріалом районів, що не виробляють власного насіння і садивного матеріалу або мають обмежені можливості для його виробництва, надання допомоги у разі знищення або пошкодження насінницьких посівів та насаджень внаслідок стихійного лиха, а також для забезпечення сортооновлення, сортозаміни та реалізації насіння і садивного матеріалу за міжнародними договорами України.

Кабінет Міністрів України затверджує загальний обсяг формування державного резервного насінневого фонду в обсязі не менше п'яти відсотків потреби держави в насінні та садивному матеріалі.

Заготівля насіння і садивного матеріалу до державного резервного насінневого фонду здійснюється в порядку, встановленому законом, що визначає засади здійснення закупівлі товарів, робіт та послуг за державні кошти.

Формування партій насіння з товарного зерна забороняється.

Стаття 12. Право на виробництво та реалізацію насіння і садивного матеріалу

Фізичні особи - підприємці та юридичні особи мають право на виробництво насіння та/або садивного матеріалу, за умови додержання майнових прав інтелектуальної власності на сорти рослин.

Фізичні особи - підприємці та юридичні особи мають право на виробництво насіння і садивного матеріалу для його реалізації, за умови їх включення до Реєстру суб'єктів насінництва та розсадництва, а також у випадках, передбачених цим Законом.

Фізичні особи - підприємці та юридичні особи, не включені до Реєстру суб'єктів насінництва та розсадництва, мають право здійснювати реалізацію насіння і садивного матеріалу лише за умови наявності сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал та додержання майнових прав інтелектуальної власності на сорти рослин.

{Стаття 12 в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Стаття 12¹. Вимоги до реєстрів системи насінництва та розсадництва

Для належного функціонування системи насінництва та розсадництва центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, забезпечує ведення в електронній формі та є держателем таких державних реєстрів:

- Реєстр суб'єктів насінництва та розсадництва;
- Реєстр аудиторів із сертифікації (агрономів-інспекторів);
- Реєстр сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал;
- Реєстр органів з оцінки відповідності.

Відомості, що містяться у зазначених державних реєстрах, є відкритими і загальнодоступними.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, забезпечує вільний, цілодобовий і безоплатний доступ до відомостей, що містяться у зазначених реєстрах, через мережу Інтернет.

Відомості державних реєстрів, передбачених частиною першою цієї статті, отримані шляхом доступу до них через мережу Інтернет:

мають статус офіційної інформації центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику;

не потребують будь-якого додаткового підтвердження центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику;

можуть використовуватися будь-якими органами державної влади та органами місцевого самоврядування, фізичними особами, фізичними особами - підприємцями, юридичними особами.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, надає суб'єктам видачі сертифікатів на насіння та садивний матеріал право внесення відомостей до Реєстру сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал при здійсненні сертифікації насіння і садивного матеріалу в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Закон доповнено статтею 12¹ згідно із Законом [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Стаття 12². Реєстр суб'єктів насінництва та розсадництва

Для включення до Реєстру суб'єктів насінництва та розсадництва фізична особа - підприємець або юридична особа подає заяву до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, в якій, крім відомостей про таку особу, зазначається:

наявність у штатному розписі спеціаліста відповідної кваліфікації для організації насінництва та/або розсадництва або наявність відповідної кваліфікації для організації насінництва та/або розсадництва безпосередньо у фізичної особи - підприємця;

наявність матеріально-технічної бази, необхідної для провадження господарської діяльності у сфері насінництва та/або розсадництва;

ботанічний таксон, назва сорту, категорія (генерація) та кількість (обсяг) насіння, садивного матеріалу, включеного до виробничої програми;

номер та дата видачі документа, на підставі якого фізичною особою - підприємцем або юридичною особою набуто право на використання сорту.

Підзаконні нормативно-правові акти не можуть встановлювати додаткові вимоги для включення до Реєстру суб'єктів насінництва та розсадництва.

Відповідальність за достовірність поданих відомостей несе заявник. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, має право перевіряти відомості, подані заявником, та подавати запити на відповідну інформацію до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також має доступ до даних державних реєстрів.

Форма заяви затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, та не може передбачати подання фізичною особою - підприємцем або юридичною особою документів, що підтверджують заявлені відомості та одночасно є в розпорядженні будь-яких органів державної влади та/або органів місцевого самоврядування чи містяться у державних реєстрах.

Рішення про включення фізичної особи - підприємця або юридичної особи до Реєстру суб'єктів насінництва та розсадництва або про відмову у включенні до цього реєстру приймається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, протягом 10 календарних днів з дня надходження заяви.

Копія рішення, зазначеного в частині п'ятій цієї статті, вручається (направляється) фізичній особі - підприємцю або юридичній особі не пізніше наступного робочого дня після його прийняття. Вручення (направлення) копії рішення, зазначеного у частині п'ятій цієї статті, здійснюється в будь-який спосіб, що забезпечує наявність доказів здійснення такого вручення (направлення).

Якщо протягом строку розгляду заяви, передбаченого частиною п'ятою цієї статті, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, не прийме рішення про включення або вмотивовану відмову у включенні до Реєстру суб'єктів насінництва та розсадництва, фізична особа - підприємець або юридична особа має право на виробництво насіння і садивного матеріалу для їх реалізації без включення до Реєстру суб'єктів насінництва та розсадництва з останнього дня строку розгляду заяви, передбаченого частиною п'ятою цієї статті.

Виключними підставами для відмови у включенні до Реєстру суб'єктів насінництва та розсадництва є:

невідповідність поданих документів вимогам цього Закону;

виявлення у поданих документах недостовірної інформації.

У разі зміни інформації про ботанічний таксон, назву сорту, категорію (генерацію) та кількість (обсяг) насіння, садивного матеріалу, включеного до виробничої програми, або номера та дати видачі документа, на підставі якого набуто право на використання сорту (але не рідше одного разу на рік), суб'єкт насінництва та розсадництва зобов'язаний подавати оновлені відомості до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику.

Рішення про виключення суб'єкта насінництва та розсадництва з Реєстру суб'єктів насінництва та розсадництва приймається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, у разі:

подання суб'єктом насінництва та розсадництва заяви про виключення з Реєстру суб'єктів насінництва та розсадництва;

неподання суб'єктом насінництва та розсадництва оновлених відомостей про ботанічний таксон, назву сорту, категорію (генерацію) та кількість (обсяг) насіння, садивного матеріалу, включеного до його виробничої програми, або номера та дати видачі документа, на підставі якого ним набуто право на використання сорту;

систематичного грубого порушення законодавства у сфері насінництва та розсадництва;

припинення юридичної особи чи підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця.

Реєстр суб'єктів насінництва та розсадництва містить такі відомості:

найменування/прізвище, ім'я та по батькові суб'єкта насінництва та розсадництва, його місцезнаходження/місце проживання;

ботанічний таксон, назва сорту, який він виробляє;

категорія (генерація) та кількість (обсяг) насіння, садивного матеріалу, включеного до виробничої програми;

номер та дата видачі документа, на підставі якого фізичною особою - підприємцем або юридичною особою набуто право на використання сорту.

Оновлення інформації Реєстру суб'єктів насінництва та розсадництва здійснюється протягом трьох робочих днів після прийняття рішення, що має наслідком зміну відомостей, що містяться в Реєстрі суб'єктів насінництва та розсадництва.

[Порядок ведення Реєстру суб'єктів насінництва та розсадництва](#) затверджується Кабінетом Міністрів України.

{Закон доповнено статтею 12³ згідно із Законом [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Стаття 12³. Реєстр аудиторів із сертифікації (агрономів-інспекторів)

Особа, яка отримала свідоцтво аудитора з сертифікації (агронома-інспектора), включається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, до Реєстру аудиторів із сертифікації (агрономів-інспекторів) не пізніше наступного робочого дня з дня видачі їй свідоцтва аудитора з сертифікації (агронома-інспектора).

Рішення про виключення особи з Реєстру аудиторів із сертифікації (агрономів-інспекторів) приймається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, у разі скасування свідоцтва аудитора із сертифікації (агронома-інспектора) не пізніше наступного робочого дня після прийняття рішення про скасування свідоцтва.

Оновлення інформації Реєстру аудиторів із сертифікації (агрономів-інспекторів) здійснюється протягом трьох робочих днів з дня прийняття рішення, що має наслідком зміну відомостей, що містяться в Реєстрі аудиторів із сертифікації (агрономів-інспекторів), крім інформації про включення або виключення особи з Реєстру аудиторів із сертифікації (агрономів-інспекторів), яка оновлюється у строки, встановлені цим Законом.

Реєстр аудиторів із сертифікації (агрономів-інспекторів) містить такі відомості:

прізвище, ім'я та по батькові аудитора із сертифікації (агронома-інспектора);

дата видачі та номер свідоцтва аудитора із сертифікації (агронома-інспектора);

дата видачі та номер свідоцтва про підвищення кваліфікації (за наявності);

види робіт, які аудитор із сертифікації (агроном-інспектор) має право здійснювати;

дата скасування чи тимчасового зупинення дії свідоцтва аудитора із сертифікації (агронома-інспектора);

посада аудитора із сертифікації (агронома-інспектора), якщо аудитор провадить свою діяльність як посадова особа центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, чи державного підприємства, установи, організації, що входить до сфери управління такого органу.

[Порядок ведення Реєстру аудиторів із сертифікації \(агрономів-інспекторів\)](#) затверджується Кабінетом Міністрів України.

{Закон доповнено статтею 12³ згідно із Законом [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Стаття 12⁴. Реєстр органів з оцінки відповідності

Підприємства, установи, організації чи їхні підрозділи, акредитовані та уповноважені у встановленому цим Законом порядку на здійснення діяльності з оцінки

відповідності у сфері насінництва та розсадництва, включаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, до Реєстру органів з оцінки відповідності не пізніше наступного робочого дня з дня прийняття рішення про уповноваження.

Реєстр органів з оцінки відповідності містить відомості про юридичну особу, її матеріально-технічну базу, кількість кваліфікованого персоналу, який працює на постійній основі, наявність лабораторій.

Оновлення інформації Реєстру органів з оцінки відповідності здійснюється протягом одного робочого дня з дня прийняття рішення про зміну відомостей, що містяться в Реєстрі органів з оцінки відповідності.

Підприємство, установа, організація чи їхній підрозділ виключається з Реєстру органів з оцінки відповідності та позбавляється права на здійснення діяльності з оцінки відповідності у сфері насінництва та розсадництва у разі скасування атестата про акредитацію або рішення про уповноваження.

Порядок ведення Реєстру органів з оцінки відповідності встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Закон доповнено статтею 12⁴ згідно із Законом № 864-VIII від 08.12.2015}

Стаття 12⁵. Реєстр сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал

Відомості про видані сертифікати на насіння та/або садивний матеріал вносяться до Реєстру сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал суб'єктом видачі відповідного сертифіката не пізніше наступного робочого дня з дня видачі.

Реєстр сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал містить такі відомості:

номер, дата видачі та строк дії відповідного сертифіката;

найменування/прізвище, ім'я та по батькові суб'єкта насінництва та розсадництва, якому видано сертифікат;

ботанічний таксон, назва сорту, категорія (генерація), номер та маса партії, номери етикеток;

інформація (відмітка) про скасування сертифіката.

Порядок ведення Реєстру сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Закон доповнено статтею 12⁵ згідно із Законом № 864-VIII від 08.12.2015}

Стаття 13. Права та обов'язки суб'єктів насінництва та розсадництва

Суб'єкти насінництва та розсадництва мають право:

на перевагу при розташуванні насінневих посівів сортів рослин (клонів, ліній, гібридів першого покоління) перехреснозапильних культур перед іншими товаровиробниками;

вимагати відшкодування завданих збитків від перехресного запилення посівів перехреснозапильних культур іншим сортом внаслідок порушення їхнього права на перевагу при розташуванні насінневих посівів, встановленого цим Законом;

звертатися до відповідних органів виконавчої влади або до суду в разі порушення прав, наданих їм цим Законом;

брати участь у виконанні державних цільових програм щодо виробництва насіння і садивного матеріалу;

брати участь у формуванні державного резервного насінневого фонду.

Порядок узгодження розташування насінневих посівів встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику.

Суб'єкти насінництва та розсадництва зобов'язані:

додержуватися майнових прав інтелектуальної власності на сорти рослин при виробництві та реалізації насіння і садивного матеріалу;

додержуватися технологічних і методичних вимог у сфері насінництва та розсадництва щодо збереження сортових якостей, біологічних і урожайних властивостей сорту та посівних якостей насіння і садивного матеріалу;

гарантувати відповідність насіння і садивного матеріалу, що підлягає реалізації, сортовим і посівним (товарним) якостям, зазначеним у сертифікатах на насіння і садивний матеріал;

зберігати дублікати проб насіння і садивного матеріалу (відповідно до біологічної здатності) упродовж строку дії сертифікатів на насіння або садивний матеріал;

вести щодо кожного сорту насінницьку документацію за встановленими формами і зберігати її протягом трьох років;

додержуватися встановленого законодавством у сфері насінництва та розсадництва порядку пакування, маркування, транспортування та зберігання насіння і садивного матеріалу;

відшкодовувати матеріальні збитки споживачу в разі реалізації йому некондиційного насіння чи садивного матеріалу;

здійснювати внутрішньогосподарський контроль за виробництвом та обігом насіння і садивного матеріалу;

у разі створення базових маточних насаджень формувати їх вихідним садивним матеріалом багаторічних рослин, отриманих від базових розсадників.

Посадові особи суб'єкта насінництва та розсадництва в разі проведення заходів державного контролю у сфері насінництва та розсадництва зобов'язані сприяти посадовим особам, які здійснюють державний контроль у сфері насінництва та розсадництва, у виконанні їхніх повноважень.

Суб'єкти насінництва та розсадництва також можуть мати інші права та обов'язки, визначені законом.

{Стаття 13 в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Стаття 14. Використання насіння і садивного матеріалу сортів рослин суб'єктами насінництва та розсадництва

Суб'єкти насінництва та розсадництва можуть використовувати сорти насіння і садивного матеріалу рослин відповідно до [Закону України "Про охорону прав на сорти рослин"](#).

Розділ IV

ОБІГ НАСІННЯ І САДИВНОГО МАТЕРІАЛУ

Стаття 15. Введення в обіг насіння і садивного матеріалу

Насіння і садивний матеріал вводяться в обіг після їх сертифікації. Сертифікати на насіння або сертифікати на садивний матеріал можуть бути видані, якщо:

насіння та/або садивний матеріал належить до сорту, занесеного до Реєстру сортів рослин України;

насіння за сортовими або посівними якостями відповідає вимогам законодавства у сфері насінництва та розсадництва;

садивний матеріал за сортовими або товарними якостями відповідає вимогам законодавства у сфері насінництва та розсадництва.

{Стаття 15 в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Стаття 16. Вимоги щодо визначення сортових і посівних якостей насіння та сортових і товарних якостей садивного матеріалу

При визначенні сортових і посівних якостей насіння та сортових і товарних якостей садивного матеріалу використовуються єдині методи та лабораторно-технічні засоби, єдина термінологія і нормативна документація.

{Стаття 16 в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Стаття 17. Визначення сортових і посівних якостей насіння та сортових і товарних якостей садивного матеріалу

Визначення сортових якостей насіння і садивного матеріалу здійснюється шляхом польового оцінювання, ділянкового та лабораторного сортового контролю на відповідність сорту морфологічним ознакам, визначеним при його реєстрації.

Польове оцінювання садивного матеріалу, призначеного для реалізації, та багаторічних насаджень плодкових, ягідних, горіхоплідних, малопоширених культур, винограду та хмелю проводиться щорічно, незалежно від обсягів виробництва, з метою визначення якості та видачі сертифіката.

Якщо посів (насадження) за сортовими якістьми не відповідає вимогам до заявленої категорії, одержане насіння та/або садивний матеріал може бути переведено в нижчу категорію, вимогам якої воно відповідає. У разі якщо посів (насадження) не відповідає вимогам заявленої категорії, аудитор з сертифікації (агроном-інспектор) знижує її до тієї категорії, вимогам якої він відповідає.

У разі невідповідності посіву (насадження) вимогам, встановленим законодавством у сфері насінництва та розсадництва, він вилучається з числа насінневих (розсадницьких).

Насіння, яке не може бути використане на посів, продовольчі, кормові або інші цілі, знищується під наглядом посадової особи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва, за рахунок власника насіння.

Садивний матеріал, який не може бути використаний для створення багаторічних насаджень або в інших цілях, знищується під наглядом посадової особи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва, за рахунок власника садивного матеріалу.

Кожна партія насіння і садивного матеріалу для реалізації повинна супроводжуватися сертифікатами:

насіння - сертифікатом, що засвідчує його сортові якості, та сертифікатом, що засвідчує його посівні якості;

садивний матеріал - сертифікатом, що засвідчує його сортові якості, та сертифікатом, що засвідчує його товарні якості.

За результатами визначення сортових якостей аудитор з сертифікації (агроном-інспектор) видає акт польового оцінювання, який є підставою для видачі сертифіката, що засвідчує сортові якості насіння та/або садивного матеріалу.

Форма акта польового оцінювання затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику.

Використання для сівби/посадки насіння та/або садивного матеріалу, що не має відповідного сертифіката, забороняється.

Визначення посівних якостей насіння або товарних якостей садивного матеріалу здійснюється органом з оцінки відповідності шляхом аналізу проб, відібраних від партій насіння та/або садивного матеріалу аудиторами з сертифікації (агрономами-інспекторами).

Якщо за результатами аналізу проб насіння та/або садивний матеріал відповідають вимогам законодавства у сфері насінництва та розсадництва, на таке насіння та/або садивний матеріал видаються сертифікати, що засвідчують посівні якості насіння або товарні якості садивного матеріалу.

Взяття проб і визначення сортових та посівних якостей насіння або сортових і товарних якостей садивного матеріалу, що експортуються, здійснюються відповідно до міжнародних правил.

{Стаття 17 в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Стаття 18. Проведення сертифікації насіння і садивного матеріалу

Сертифікації підлягає:

насіння і садивний матеріал сорту, занесеного до Реєстру сортів рослин України;

насіння і садивний матеріал сорту, занесеного до Переліку сортів рослин ОЕСР, тих рослин, до схем сертифікації яких приєдналася Україна та які вирощуються з метою експорту.

Сертифікати видаються на платній основі.

Порядок формування вартості послуг із проведення сертифікації у сфері насінництва та розсадництва органами з оцінки відповідності державної форми власності та аудиторамі із сертифікації (агрономами-інспекторами), які провадять свою діяльність як посадові особи центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, чи державного підприємства, установи, організації, що входить до сфери його управління, визначається Кабінетом Міністрів України.

Оплата послуг з проведення сертифікації органами з оцінки відповідності приватної форми власності та аудиторамі із сертифікації (агрономами-інспекторами), які провадять свою діяльність як незалежні експерти, здійснюється на договірних засадах.

За результатами проведення сертифікації видаються сертифікати, що засвідчують сортові або посівні якості насіння, чи сертифікати, що засвідчують сортові або товарні якості садивного матеріалу.

Суб'єктами видачі сертифікатів, що засвідчують сортові якості насіння або садивного матеріалу, є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, або органи з оцінки відповідності, що входять до сфери його управління.

Суб'єктами видачі сертифікатів, що засвідчують посівні якості насіння або товарні якості садивного матеріалу, є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, або органи з оцінки відповідності будь-якої форми власності.

[Порядок проведення сертифікації, видачі та скасування сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал та форма сертифікатів](#) на насіння та/або садивний матеріал затверджуються Кабінетом Міністрів України.

{Стаття 18 в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Стаття 18¹. Орган з оцінки відповідності

Орган з оцінки відповідності має право здійснювати діяльність з оцінки відповідності у сфері насінництва та розсадництва лише за умови, що він уповноважений центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику.

Орган з оцінки відповідності:

встановлює відповідність насіння і садивного матеріалу вимогам законодавства у сфері насінництва та розсадництва шляхом визначення посівних якостей насіння і товарних якостей садивного матеріалу;

здійснює лабораторний сортовий контроль насіння і садивного матеріалу;

видає сертифікати на сортові і посівні якості насіння та сортові і товарні якості садивного матеріалу;

здійснює інші функції, на виконання яких його уповноважено відповідно до цього Закону.

Підприємство, установа, організація чи їхній підрозділ може бути уповноважено рішенням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та

реалізує державну аграрну політику, на здійснення діяльності з оцінки відповідності у сфері насінництва та розсадництва, якщо таке підприємство, установа, організація чи їхній підрозділ:

- є юридичною особою - резидентом України;
- може підтвердити відповідний рівень компетентності;
- має належну кількість кваліфікованого персоналу, який працює на постійних умовах, достатню для проведення робіт з оцінки відповідності;
- не використовує фінансові та матеріальні ресурси суб'єктів насінництва та розсадництва;
- має належне інформаційно-технічне забезпечення, фінансові та матеріальні ресурси, які дають змогу проводити роботи з оцінки відповідності;
- має акредитовані лабораторії (центри);
- має систему управління якістю;
- не має комерційної або іншої заінтересованості щодо об'єктів заявки;
- має належну матеріально-технічну базу та інші об'єкти інфраструктури;
- не має комерційної або іншої заінтересованості щодо продукції, яку оцінює.

Порядок підтвердження підприємствами, установами, організаціями чи їхніми підрозділами відповідного рівня компетентності, вимоги щодо кількості кваліфікованого персоналу, що працює на постійній основі, вимоги до фінансових та матеріальних ресурсів, вимоги до акредитованих лабораторій та системи управління якістю, перелік документів, необхідних для отримання уповноваження, та порядок їх подання затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику.

Виключними підставами для відмови в уповноваженні є:

- невідповідність підприємства, установи, організації чи їхнього підрозділу вимогам, встановленим цією статтею;
- виявлення недостовірних відомостей у документах.

Підприємство, установа, організація чи їхній підрозділ, щодо якого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, прийнято рішення про відмову в уповноваженні, повторно подає заяву після усунення всіх виявлених недоліків.

Рішення про скасування уповноваження приймається у разі:

- подання органом з оцінки відповідності заяви про скасування уповноваження;
- виявлення недостовірних відомостей у документах;
- скасування атестата про акредитацію органу з оцінки відповідності шляхом прийняття відповідного рішення;
- виявлення фактів порушення законодавства з питань оцінки відповідності.

Рішення про скасування уповноваження приймається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, який інформує про це у десятиденний строк орган з оцінки відповідності.

Контроль за діяльністю органу з оцінки відповідності щодо виконання функцій, на які його уповноважено, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Органи з оцінки відповідності можуть додатково акредитуватися у відповідних системах сертифікації та/або оцінки відповідності міжнародних організацій, учасницею яких є Україна, або інших профільних організаціях та/або асоціаціях у сфері насінництва та розсадництва.

{Закон доповнено статтею 18¹ згідно із Законом [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Стаття 18². Аудитори із сертифікації (агрономи-інспектори)

Для отримання свідоцтва аудитора із сертифікації (агронома-інспектора) особа повинна:

мати повну вищу агрономічну освіту та стаж роботи за спеціальністю не менше одного року;

пройти атестацію шляхом складання [кваліфікаційного іспиту](#).

Аудитором із сертифікації (агрономом-інспектором) не може бути особа з обмеженою дієздатністю або визнана недієздатною за рішенням суду.

Особа, яка має намір скласти кваліфікаційний іспит, подає до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику:

заяву встановленого зразка;

копію документа про повну вищу освіту;

документ, що підтверджує стаж роботи.

[Форма заяви](#) на складання кваліфікаційного іспиту затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику.

Під час проведення кваліфікаційного іспиту перевіряється та підтверджується рівень теоретичних і практичних знань та умінь особи у сфері насінництва та розсадництва.

Особі, яка успішно склала кваліфікаційний іспит, видається свідоцтво аудитора із сертифікації (агронома-інспектора). У свідоцтві зазначається вид робіт, які аудитор із сертифікації (агроном-інспектор) має право здійснювати. Особа, яка не склала кваліфікаційний іспит, допускається до його повторного складання не раніше ніж через два місяці.

Свідоцтво аудитора із сертифікації (агронома-інспектора) є безстроковим та видається безоплатно. Аудитори із сертифікації (агрономи-інспектори) зобов'язані не рідше одного разу на три роки підвищувати свою кваліфікацію. Порядок підвищення кваліфікації та внесення відповідної інформації до Реєстру аудиторів із сертифікації (агрономів-інспекторів) встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику. Невиконання вимоги щодо підвищення кваліфікації у встановлені цим Законом строки є підставою для тимчасового зупинення дії свідоцтва аудитора із сертифікації (агронома-інспектора) на період до одержання свідоцтва про підвищення кваліфікації.

Рішення про тимчасове зупинення дії свідоцтва аудитора із сертифікації (агронома-інспектора) приймається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику.

Дія свідоцтва аудитора із сертифікації (агронома-інспектора) поновлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, протягом п'яти днів з дня одержання свідоцтва про підвищення кваліфікації.

Свідоцтво аудитора із сертифікації (агронома-інспектора) скасовується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, у таких випадках:

за зверненням аудитора із сертифікації (агронома-інспектора);

за рішенням суду, у тому числі щодо обмеження дієздатності особи, яка є аудитором із сертифікації (агрономом-інспектором), визнання її недієздатною, безвісно відсутньою;

надання завідомо неправдивих відомостей, що призвели до прийняття рішення про видачу свідоцтва аудитора із сертифікації (агронома-інспектора);

у разі встановлення центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва,

факту систематичного грубого порушення аудитором із сертифікації (агрономом-інспектором) законодавства у сфері насінництва та розсадництва;
на підставі свідоцтва про смерть.

Порядок видачі, скасування, тимчасового зупинення дії та форма свідоцтва аудитора із сертифікації (агронома-інспектора) встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Аудитор із сертифікації (агроном-інспектор) може провадити свою діяльність як незалежний експерт або як посадова особа центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, чи державного підприємства, установи, організації, що входить до сфери його управління.

Аудитор із сертифікації (агроном-інспектор) з урахуванням обмежень, встановлених цим Законом, має право здійснювати у сфері насінництва та розсадництва:

визначення сортових якостей насіння і садивного матеріалу та видачу актів польового оцінювання;

відбір проб;

брати участь у маркуванні партій насіння і садивного матеріалу.

Роботи з визначення сортових якостей насіння і садивного матеріалу (польове оцінювання) категорій добазового і базового насіння та категорій вихідного і базового садивного матеріалу проводить виключно аудитор із сертифікації (агроном-інспектор), який є посадовою особою центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, чи державного підприємства, установи, організації, що входить до сфери його управління, а роботи із визначення сортових якостей інших категорій можуть проводити будь-які аудитори із сертифікації (агрономи-інспектори), за умови вибіркового оцінювання таких робіт аудитором із сертифікації (агрономом-інспектором), який є посадовою особою відповідного центрального органу виконавчої влади чи державного підприємства, установи, організації, що входить до сфери управління такого органу.

Аудитори із сертифікації (агрономи-інспектори) несуть відповідальність за результати та якість своєї роботи у сфері насінництва та розсадництва згідно із законом.

{Закон доповнено статтею 18² згідно із Законом [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Стаття 19. Використання насіння і садивного матеріалу сортів, не занесених до Реєстру сортів рослин України

Кондиційне насіння і садивний матеріал сортів, не занесених до Реєстру сортів рослин України, можуть використовуватися для посівних цілей лише у разі, якщо:

розмноження насіння сорту, включеного до Переліку сортів рослин ОЕСР, до насінневих схем сертифікації яких приєдналася Україна, здійснюється для вивезення за межі України;

заявник сорту створює запас насіння та садивного матеріалу для набуття майнових прав інтелектуальної власності на нього.

{Стаття 19 в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#) - зміна набирає чинності з 01.01.2016 в частині визнання сертифікатів ОЕСР та ISTAI, див. [пункт 1](#) розділу II Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Стаття 20. Ввезення та вивезення насіння і садивного матеріалу

Ввезення на територію України насіння і садивного матеріалу здійснюється за умови належності його до сорту, занесеного до Реєстру сортів рослин України та/або Переліку сортів рослин ОЕСР, тих сільськогосподарських рослин, до схем сортової сертифікації яких приєдналася Україна, а також в інших випадках, визначених цією статтею.

Ввезення на територію України та вивезення за її межі насіння і садивного матеріалу сорту, не занесеного до Реєстру сортів рослин України, але занесеного до Переліку сортів рослин ОЕСР, тих сільськогосподарських рослин, до схем сортової сертифікації яких приєдналася Україна, здійснюються виключно для цілей розмноження та подальшого вивезення за межі України [впорядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України.

Митне оформлення насіння і садивного матеріалу здійснюється за наявності фітосанітарного сертифіката та сертифіката країни-експортера, що засвідчує якість насіння та/або садивного матеріалу, або сертифіката ОЕСР і сертифіката ISTA.

Насіння і садивний матеріал, що ввозяться на територію України та на які видані сертифікати ОЕСР та сертифікати ISTA, не потребують додаткової перевірки показників, зазначених у цих сертифікатах.

Насіння і садивний матеріал, що ввозяться для реалізації на території України, повинні відповідати вимогам, встановленим законодавством у сфері насінництва та розсадництва.

Ввезення на територію України та вивезення за її межі зразків насіння і садивного матеріалу сортів рослин, не включених до Реєстру сортів рослин України та/або Переліку сортів рослин ОЕСР, можуть здійснюватися для селекційних, дослідних робіт і експонування суб'єктами насінництва та розсадництва на основі підтвердження, виданого центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва.

Порядок видачі підтвердження або відмови в його видачі, переоформлення, видачі дубліката чи анулювання підтвердження встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Видача підтвердження, його переоформлення та видача дубліката здійснюються безоплатно.

Для отримання підтвердження суб'єкт насінництва та розсадництва подає до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва, або до центру надання адміністративних послуг заяву за формою, затвердженою Кабінетом Міністрів України.

Інформація про прийняття заяви центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва, або центром надання адміністративних послуг у порядку інформаційної взаємодії направляється центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері митної справи.

Відповідальність за достовірність зазначених відомостей, що містяться у заяві, несе суб'єкт господарювання - заявник.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва, має право перевіряти відомості, зазначені в заяві. Для перевірки відомостей, зазначених у заяві, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва, має право запитувати відповідну інформацію в органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також має доступ до даних державних реєстрів.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва, зобов'язаний прийняти рішення про видачу підтвердження або про обґрунтовану відмову у його видачі не пізніше п'яти робочих днів з дня отримання заяви.

Підтвердження або обґрунтована відмова у його видачі направляється (вручається) суб'єкту насінництва та розсадництва, а також у порядку інформаційної взаємодії

центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері митної справи, не пізніше наступного робочого дня після прийняття відповідного рішення у будь-який спосіб, що забезпечує наявність доказів здійснення такого направлення (вручення).

Порядок інформаційної взаємодії центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва, і центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері митної справи, визначається Кабінетом Міністрів України.

Виключними підставами для обґрунтованої відмови у видачі підтвердження є:

перевищення дозволених кількісних обмежень на обсяг зразків насіння та/або садивного матеріалу, що ввозиться в Україну для селекційних, дослідних робіт і експонування;

встановлення факту подання недостовірних відомостей у заяві.

У разі якщо через п'ять робочих днів з дня закінчення встановленого строку суб'єкт господарювання не отримав підтвердження або обґрунтовану відмову у його видачі, він має право на ввезення в Україну або вивезення з України зразків насіння і садивного матеріалу без підтвердження на підставі копії заяви (з описом прийнятих документів) з відміткою про дату її прийняття центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва, за умови відсутності у центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері митної справи, інформації про відмову у видачі підтвердження.

Підтвердження діє з дня його видачі до дня фактичного ввезення в Україну або вивезення з України погодженого обсягу насіння або садивного матеріалу, але не більше одного року.

Зразки насіння і садивного матеріалу, що ввозяться в Україну або вивозяться з України для селекційних, дослідних робіт і експонування суб'єктами насінництва та розсадництва, не підлягають сертифікації. Карантинний огляд зазначених зразків здійснюється безоплатно.

Обсяг зразків насіння та садивного матеріалу сорту рослин, що ввозяться для селекційних, дослідних робіт і експонування протягом одного календарного року, не повинен перевищувати тридцятикратного обсягу посадкового матеріалу сорту, що надається для проведення одного року польових досліджень з кваліфікаційної експертизи сортів рослин на придатність для поширення в Україні.

Для сортів рослин (родів і видів), рішення щодо придатності яких для поширення в Україні приймається за даними заявника, зразки насіння та садивного матеріалу для селекційних, дослідних робіт і експонування ввозяться в кількості, що подається разом із заявкою на сорт рослин.

Суб'єкт насінництва та розсадництва, який отримав підтвердження, до 1 лютого року, наступного за роком, в якому здійснено ввезення в Україну зразків насіння і садивного матеріалу для селекційних, дослідних робіт і експонування, зобов'язаний письмово повідомити центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва, про фактичний обсяг ввезених зразків насіння і садивного матеріалу та їх подальше використання (місце вирощування та обсяги отриманого врожаю).

Контроль за використанням зразків насіння і садивного матеріалу, що ввозяться для селекційних, дослідних робіт і експонування, а також за врожаєм, отриманим з таких зразків, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва.

{Стаття 20 в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#) - зміна набирає чинності з 01.01.2016 в частині визнання сертифікатів OЕСP та ISTAI, див. [пункт 1](#) розділу II Закону № 864-VIII від 08.12.2015}

Стаття 21. Маркування та пакування насіння і садивного матеріалу

Насіння і садивний матеріал, що вводяться в обіг, обов'язково маркуються і пакуються згідно із законодавством у сфері насінництва та розсадництва.

{Стаття 21 в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#) - зміна набирає чинності з 01.01.2016 в частині визнання сертифікатів OЕСP та ISTAI, див. [пункт 1](#) розділу II Закону № 864-VIII від 08.12.2015}

Стаття 22. Гарантії на насіння і садивний матеріал

Суб'єкт насінництва гарантує відповідність сортових і посівних якостей насіння, а суб'єкт розсадництва - сортових і товарних якостей садивного матеріалу вимогам законодавства у сфері насінництва та розсадництва, про що зазначається у сертифікатах.

{Частина перша статті 22 в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

На придбане насіння і садивний матеріал гарантії діють протягом строку, визначеного в сертифікаті.

У разі порушення гарантій суб'єкт насінництва та розсадництва несе відповідальність згідно із законом.

Стаття 23. Арбітражне (експертне) визначення посівних якостей насіння і товарних якостей садивного матеріалу

Арбітражне (експертне) визначення посівних якостей насіння і товарних якостей садивного матеріалу може здійснюватися на вимогу споживача або суб'єкта насінництва та розсадництва центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва.

Порядок арбітражного (експертного) визначення якості насіння і садивного матеріалу та порядок оформлення відповідних заяв встановлюються Кабінетом Міністрів України.

{Стаття 23 в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Розділ V

ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД (КОНТРОЛЬ) У СФЕРІ НАСІННИЦТВА ТА РОЗСАДНИЦТВА

Стаття 24. Державний орган нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва

Державний нагляд (контроль) у сфері насінництва та розсадництва здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва, та його територіальні органи в порядку, встановленому законом.

{Стаття 24 в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Стаття 25. Посадові особи, які здійснюють державний нагляд (контроль) у сфері насінництва та розсадництва

Здійснення державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва покладається на інспекторів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва.

На посадових осіб, які здійснюють державний нагляд (контроль) у сфері насінництва та розсадництва, поширюється дія [Закону України](#) "Про державну службу".

{Стаття 25 в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Стаття 26. Повноваження посадових осіб з питань нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва

Посадові особи, які здійснюють державний нагляд (контроль) у сфері насінництва та розсадництва, у межах своїх повноважень при здійсненні заходів державного контролю мають право:

контролювати додержання суб'єктами насінництва та розсадництва вимог законодавства у сфері насінництва та розсадництва;

давати обов'язкові для виконання суб'єктами насінництва та розсадництва вказівки про усунення порушень щодо ведення насінництва та розсадництва і визначати строк усунення виявлених порушень;

безперешкодного доступу в будь-яке місце вирощування, оброблення та зберігання насіння і садивного матеріалу відповідно до закону;

ознайомлюватися з документацією щодо насінництва та розсадництва, відкривати будь-яку упаковку (контейнер) з насінням чи садивним матеріалом для відбору контрольних проб;

накладати на винних осіб адміністративні стягнення за порушення вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цього Закону;

звертатися до суду щодо застосування заходів реагування у вигляді зупинення або заборони реалізації насіння і садивного матеріалу, якщо під час перевірки виявлено невідповідність їхніх якісних показників вимогам законодавства;

виконувати інші повноваження, визначені законом.

{Стаття 26 в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Розділ VI

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА СЕЛЕКЦІЇ, НАСІННИЦТВА ТА РОЗСАДНИЦТВА

Стаття 27. Державна підтримка селекції, насінництва та розсадництва

Державна підтримка селекції, насінництва та розсадництва здійснюється в межах коштів, передбачених у Державному бюджеті України на відповідний рік.

Розділ VII

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ НАСІННИЦТВА ТА РОЗСАДНИЦТВА

Стаття 28. Відповідальність за порушення законодавства у сфері насінництва та розсадництва

Особи, винні в порушенні законодавства у сфері насінництва та розсадництва, несуть відповідальність згідно із законом.

Суб'єкт насінництва та розсадництва позбавляється права займатися виробництвом, реалізацією та використанням насіння і садивного матеріалу шляхом виключення з Реєстру суб'єктів насінництва та розсадництва у разі систематичного грубого порушення ним законодавства у сфері насінництва та розсадництва.

У разі систематичного грубого порушення аудитором із сертифікації (агрономом-інспектором) законодавства у сфері насінництва та розсадництва він позбавляється права провадити діяльність у сфері насінництва та розсадництва строком на п'ять років, а видане йому свідоцтво аудитора із сертифікації (агронома-інспектора) скасовується.

Накладення стягнення не звільняє винних осіб від відшкодування збитків у випадках і порядку, передбачених законом.

{Стаття 28 в редакції Закону [№ 864-VIII від 08.12.2015](#)}

Розділ VIII
МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ У СФЕРІ НАСІННИЦТВА ТА
РОЗСАДНИЦТВА

Стаття 29. Участь у міжнародному співробітництві у сфері насінництва та розсадництва

Україна бере участь у міжнародному співробітництві у сфері насінництва та розсадництва, зокрема на основі міжнародних договорів України.

Участь України у міжнародному співробітництві у сфері насінництва та розсадництва здійснюється в порядку, встановленому законом.

У разі якщо міжнародними договорами України встановлено інші правила, ніж ті, що містяться в цьому Законі, застосовуються правила міжнародних договорів України.

Розділ IX
ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через 30 днів з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом:

підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

прийняти нормативно-правові акти, що впливають із цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України м. Київ 26 грудня 2002 року № 411-IV	Л.КУЧМА
---	----------------